

колись. Життя змінюється, змінюються революції одна за одною, однак «Марсельєза» була, є і буде символом свободи, рівності, братерства!

ЛІТЕРАТУРА:

1. Манфред А.З. Великая французская буржуазная революция. М., 1983.
2. Песни Первой Французкой революции. Подбор текстов, вступ. ст. А. Ольшевского [А.А.Ольшанникова] ; ред. М. Зенкевича и А. Ефроса. [М.; Л.]; Academia, 1934.
3. Мелодии великого времени "Марсельеза", "Интернационал" [Текст] : Рассказы для школьников. С. Хентова. Москва : Музыка, 1978. 48 с.
4. Грубер Р. На пути освоения музыкальной культуры эпохи Великой французской революции (некоторые итоги музыкального сезона 1932/33 г. В Ленинграде). Советская музыка. 1933. №6. С. 119-122.
5. Ревуненков В. Г. История Французской революции. СПб.: Образование. Культура, 2003. 776 с.
6. Федоровская Л. А. «Марсельеза» в России в XVIII в. [Электронный ресурс] Л.А.Федоровская. Книга в России в эпоху Просвещения, Ленинград, Изд. отд. Библиотеки АН, 1988. Режим доступа: <http://vivovoco.astronet.ru/VV/PAPERS/HISTORY/MARRUS.HTM>
7. Роллан Р. Марсельеза в Германии. Гете и Бетховен. Роллан Р. Собр. соч. в XV т. Л., 1932. Т. 15. С. 147-151.

Хандрусь О.

наук. керівник – доц. Костюк Л. В.

ГІ ВЕРХОФСТАДТ: ПОЛІТИЧНИЙ ПОРТРЕТ

Кінець ХХ – початок ХХІ століття був досить непростим періодом в історії не тільки таких великих держав як Англія чи США, а і в політичному житті Бельгії. В цей час пост прем'єра обійняв Гі Верхофстадт, людина, котра намагалась підготувати країну до випробувань нового тисячоліття та впевнено вивести її на міжнародну арену.

Бельгія була однією із перших країн, що визнали незалежність України. З появою в Україні євроінтеграційного курсу відносини між нашими державами перейшли на новий рівень, цьому, також, сприяла численна українська діаспора в Бельгії. Для нашої країни, що намагається йти курсом інтеграції в європейське суспільство буде корисно ознайомитись із досвідом Бельгії на прикладі її прем'єра Гі Верхофстадта.

Історіографічний та джерелознавчий аналіз засвідчує відсутність комплексного дослідження, яке було б присвячене цій постаті. Частково політична діяльність Гі Верхофстадта в певних аспектах висвітлена у працях О. Сухого [1], І. Яковюка [2], М. Рум'янцева [3] та Г. Ендерлейна [4].

Гі Верхофстадт народився 11 квітня 1953 р. в Дендермонді. Після закінчення школи вступив на правничий факультет Гентського університету, де став президентом Ліберального союзу фламандських студентів. Він швидко став секретарем Віллі де Клерка, котрий тоді був президентом цієї організації, а у 1982 р., у віці 29 років Гі Верхофстадт очолив партію.

З 1985 по 1992 рр. був обраний до Палати депутатів і став віце-прем'єр-міністром та міністром бюджету під керівництвом прем'єр-міністра В. Мартенса. До речі, за досить юний вік та економічний вектор Гі Верхофстадта називають “Бєбі Тєтчер”.

Після невдалої спроби сформувати уряд у листопаді 1991 р. він змінив назву існуючої політичної сили на партію Фламандських лібералів та демократів (далі – ФЛД), сподіваючись привернути більше центристських виборців. Ця нова партія привабила багатьох політиків з інших партій, зокрема з Фолькссьоні та Християнської народної партії.

Однак, незважаючи на те, що багато хто мав високі очікування, партія не зуміла вибороти більшість. Тому Гі Верхофстадт пішов у відставку та зник з політичної арени, тільки щоб очолити партію в 1997 р. з менш радикальною програмою, котра за поглядами відійшла від неолібералізму і стала більш центристською.

Частково через скандал із продовольством, що виник безпосередньо перед виборами 1999 р., ФЛД стали найбільшою партією в країні, отримавши понад 22 % голосів у Фландрії. Гі Верхофстадт швидко сформував нову коаліцію із фламандськими соціалістами і Зеленими та французькими колегами цих партій (симетричною коаліцією) в Брюсселі і Валлонії, а сам був

призначений прем'єр-міністром, і став першим лібералом на цій посаді з 1938 р. Слід зазначити, що це був перший бельгійський уряд без Християнсько-демократичної партії з 1958 р.

Економічна ситуація давала змогу Гі Верхофстадту підняти найнижчі соціальні аліменти та знизити оподаткування для фізичних осіб та підприємств. В одному із своїх інтерв'ю він заявив: “Я є прихильником непрямого оподаткування, перевагами якого є те, що фінансування обраної європейської соціальної моделі буде більш збалансованим. На даний момент модель в основному сплачується за рахунок оподаткування на виробництво, а потім шляхом оподаткування на споживання. Це означає, що всі продукти та послуги, які імпортуються до ЄС, сприяють фінансуванню глобальної соціальної моделі в Європі” [5].

Як наслідок, економічне зростання Бельгії перевищило всі очікування. Під час перебування на посаді прем'єр-міністра, борг бельгійського уряду знизився з 114 до 84 % ВВП. У 2001 р. був створений “Срібний фонд”, для забезпечення підтримки пенсій, але, незважаючи на його зусилля, безробіття все ж зросло.

У 2002 р. Гі Верхофстадт був удостоєний премії “Бачення для Європи” за роботу в напрямку об'єднаної Європи.

Також уряд зробив Бельгію другою країною у світі, котра запровадила одностатеві шлюби та легалізувала евтаназію.

Щодо зовнішньої політики, то Гі Верхофстадт зіткнувся з великим несхваленням його партнерів по коаліції щодо питання надання права голосу резидентам, котрі не є членами ЄС. Натомість вони змогли лібералізувати процедуру отримання бельгійського громадянства. Під час іракської кризи 2003 р. Бельгія висловила своє чітке несхвалення, і приєдналася до крайноопозиціонерів.

У 2003 р. відбулися чергові вибори в результаті котрих, Гі Верхофстадт усунув із свого уряду зелених. Процедура із утворення нового кабінету затягувалася, бо не було спільної думки між лібералами і соціалістами. Цей процес спонукав до погіршення економічної ситуації в країні.

Також більшість політичних сил наполягали на скасуванні закону загальної компетенції (також відомого як “закон про геноцид”), котрий дав бельгійським суддям повноваження звинувачувати і присуджувати не бельгійцям злочини проти людства. Другий уряд Гі Верхофстадта був приведений до присяги 12 липня 2003 р., причому обидва партнери по коаліції погодилися скасувати так званий “закон про геноцид” та замінити його значно слабшим.

На регіональних виборах 13 червня 2004 р. його партія втратила свої голоси, і була третьою у Фландрії. Гі Верхофстадт був запропонований як кандидат на зміну Р. Проді як наступного президента Європейської Комісії, але його кандидатура була відкинута коаліцією на чолі з Т. Блером та іншими лідерами, котрі не погоджувалися з безкомпромісною критикою Гі Верхофстадта англо-американського вторгнення в Ірак.

Після цього Гі Верхофстадт зіткнувся з послідовністю внутрішніх криз. Так, восени 2004 р. гостро постало питання; чи буде американська компанія DHL інвестувати в аеропорт Брюсселя [6].

Згодом загострилося питання щодо розподілу конституційних та адміністративних повноважень та відповідальності за район Брюссель-Галле-Вілворде. Розподіл повноважень був укладений в урядову коаліційну угоду між сторонами, які контролювали фламандський регіональний уряд. Це викликало вето від валлонських партій. Тому криза затягнулася до весни 2005 р., а згодом це питання було відкладено до федеральних виборів 2007 р.

Конституційний суд Бельгії постановив, що всі вибори, проведені після 10 червня 2007 р., будуть конституційно недійсними, якщо вони не будуть проведені у районі Брюсселя-Галле-Вілворде. Восени 2005 р. Верхофстадту вдалося домогтися успіху та прийняти “Пакт покоління” щодо зайнятості та соціальних реформ, незалежно від опозиції та дій профспілок.

На виборах у червні 2007 р. партія Гі Верхофстадта зазнала поразки від християнських демократів на чолі з І. Лєтермом. Саме тому король попросив Гі Верхофстадта виступити посередником “тимчасового уряду”, котрий буде перебувати на посаді протягом трьох місяців і може вирішити питання бюджету на 2008 р. присутності бельгійських військ у Лівані та у зростанні цін на продовольство та паливо. Так, у грудні було укладено угоду, а “тимчасовий

уряд” було призначено на інавгурацію 21 грудня 2007 р. Через два дні цей тимчасовий уряд здобув вотум довіри від парламенту. Протягом наступних шести місяців Гі Верхофстадт виконував обов'язки прем'єр-міністра, а І. Летерм тим часом невдало намагався сформувати правлячу коаліцію. І лише 20 березня 2008 р. було створено “постійний уряд” на чолі з І. Летермом.

Після свого прем'єрства Гі Верхофстадт зайняв місце сенатора, на яке він обрався у 2007 р. У цьому ж році партія ФЛД стала називатися Відкриті фламандські ліберали і демократи (далі - ВФЛД).

Після звільнення з посади Гі Верхофстадт був обраний до Європейського парламенту. Також він працював у Комітеті з конституційних справ, а з 1 липня 2009 р. Верхофстадт був обраний президентом Альянсу лібералів і демократів Європи в Європейському Парламенті.

Протягом останніх п'яти років Гі Верхофстадт був нетерплячим прихильником реформ в ЄС. Він боровся за більш швидке прийняття рішень та зосереджувався на найважливіших завданнях Союзу.

У своєму зверненні до академічної спільноти Національного університету політичних досліджень, Гі Верхофстадт чітко заявив, що ЄС зараз знаходиться на перехресті доріг і що має бути прийняте рішення щодо його майбутнього, і в цьому вимальовується два шляхи: або Європейський Союз стає більше інтегрований і пристосований, до нових правил гри або залишається міжурядовою організацією, яка “продовжує думати в межах своїх кордонів”. В останньому сценарії ЄС буде нерелевантним і нездатним успішно виступати в якості реального гравця на світовій арені [7].

Також Гі Верхофстадт був висунутий в якості кандидата на зміну Жозе Мануеля Баррозу на посаду голови Європейської комісії по коаліції зелених, соціалістів і лібералів.

Для колишнього прем'єра ставки на цих виборах зрозумілі: він хоче позбутися невізних рішень в Європі, радикально реформувати Союз. Гі Верхофстадт виступає за сильну європейську інтеграцію для вирішення численних криз, з якими зараз стикається ЄС, за розвиток енергетичної інфраструктури, банківського союзу, інвестиції та мобільності робочої сили. У своїх публічних заявах він зосереджується на правах громадян ЄС у Великобританії та британських громадянах в ЄС.

Політик неодноразово підкреслював, що Євросоюзу може врятувати тільки нова центристська, проєвропейська реформістська політична сила, котра повинна стати альтернативою націоналістам. Це було зазначено в його останній книзі “Останній шанс Європи”, котра вийшла в січні 2017 р.

Слід зазначити, що у вересні 2016 р. Гі Верхофстадт був названий представником Європейського парламенту з питань, пов'язаних з Brexit, а у листопаді 2016 р. Верхофстадт попередив Європарламент про майбутнє “кільце автократів”, посиляючись на зростаючу впевненість Росії та Туреччини.

У своїх численних виступах Гі Верхофстадт заявляє: “Європа як і раніше страждає від боягузтва. У той час як фінансова криза призвела в дію цілий ланцюжок державних інтервенцій, зроблених окремими країнами-членами, реакція Євросоюзу (за винятком Євросаміту) в основному обмежилася кількома добрими побажаннями. Однак не зовсім зрозуміло, що чекає Європу в майбутньому. Якщо вона хоче відігравати більш-менш помітну роль в багатополлярному світі і пережити “нове століття імперій”, єдина альтернатива для неї - зробити рішучіші і сміливі кроки в напрямку подальшої інтеграції. Якщо розглядати нинішня фінансова криза в цьому розрізі, то це не катастрофа, а скоріше золота можливість подбати про своє майбутнє. Нашому політичному керівництву треба подолати боягузтво і страх і зробити рішучий крок вперед” [8].

У одній із своїх книг Гі Верхофстадт пропонує рекапіталізацію банків та створення європейського банку для управління всіма продуктами європейських банків, а також очищення банківського сектору й створення нової системи фінансового нагляду. Наступним кроком, на його думку, є реструктуризація європейської економіки в тому ж масштабі, щоб вирішити проблеми мобільності та старіння. Щоб досягти цих амбіцій, нинішній європейський план відновлення має бути збільшений щонайменше на ще 400 млрд. євро. Гі Верхофстадт вважає, що Європейський інвестиційний банк повинен випускати європейські облигації для фінансування цього сценарію.

Таким чином, вмiле керiвництво Гi Верхофстадта допомогло Бельгiї перебороти ряд криз, котрi прокотилися Європою в перiод його прем'єрства та зберегти власний вектор у зовнiшнiй полiтицi. Сьогодні ж Гi Верхофстадт активно дiє на європейськiй аренi, проявляючи себе не лише як полiтик на рiвнi країн, а й як гравець у континентальному масштабi. Завдяки такiй постатi Бельгiї вдається утримувати панiвнi позицiї у Європейському Союзi.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Сухий О. М. Історія Бельгії: навч.-метод. посіб. Львів: ЛА "ПІРАМІДА", 2005. 260 с.
2. Яковюк І. Імперська модель як основа організації влади в Європейському Союзі: загальнотеоретичний аналіз. Вісник Академії правових наук України, 2010. № 4. С. 33-47.
3. Румянцев М. А. Экономика Модерна: эволюция, метаморфозы, альтернативы. Проблемы современной экономики, 2011. № 37. С. 25-29.
4. EMU and Political Science: What Have We Learned? Edited by Henrik Enderlein, Amy Verdun. Routledge, 2010. 176 p.
5. Interview: Guy Verhofstadt, Prime Minister of Belgium: <https://www.euractiv.com/section/future-eu/interview/interview-guy-verhofstadt-prime-minister-of-belgium> (дата звернення: 19.03.2019)
6. DHL scraps Brussels growth plan <http://news.bbc.co.uk/2/hi/business/3762378.stm> (дата звернення: 19.03.2019)
7. More Europe is the solution https://www.researchgate.net/publication/302477261_More_Europe_is_the_solution (дата звернення: 22.03.2019)
8. Верхофстадт Г. Три выхода для Европы https://globalaffairs.ru/number/n_12458 (дата звернення: 24.03.2019)